

۲۰۲۱/۰۱/۲۱

همایون باختری- مختصات افغانستان

استاد فرخ افندی نقاش، موسیقیدان و بنیان گذار موسیقی غرب در افغانستان

استاد فرخ افندی یکی از چهره‌های درخشان هنری قرن بیستم کشور ماست که مدت پنج دهه به هنر این سرزمین خدمت شایانی نموده است. او در نقاشی تیاتر و موسیقی کار های برجسته و بزرگی انجام داده است. افندی بیش از ۴۰۰ آهنگ فولکور کشور را به نوت کشیده کمپوز های فراوانی بجا گذاشته و تابلو های زیبایی نقاشی از او به یادگار مانده است. آن ها گواه آن است که استاد فرخ چهره پرداز و صورتگری ست زبر دست.

افندی در سال ۱۹۰۰ میلادی در شهر استانبول ترکیه چشم به جهان گشود. ابتداء مادر بعد پدرش را در کودکی از دست داد، با مرگ پدر فرخ کوچک یک باره کانون خانواده را از دست می دهد. مدتی در خانه اقوامش روزگار می گذراند شامل مکتب شد. دروس ابتداییه را در رشته های اولیه طب به پایان رسانید. در بیست سالگی پیانو می نواخت اما در نقاشی صورت هنر او به کمال رسیده بود. نقاش جوان دیگر نمی خواهد که سر بار دیگران باشد با یاری همراه می گردد و بار سفر بسوی پاریس افسانوی می بندند. روزی چند با دوست همسفر درین شهر گرسنه می ماند. نقاشی می کرد تا کارش

مورد توجه قرار گرفت. سالی نگذشته بود که نقاش با استعداد هم مشهور و هم ثروت مند گردید. او دیگر به جای تابلو های کوچک پنسلی تابلو های بزرگ رسم می کرد و هر یک آن را به قیمت چند هزار فرانک به ثروت مندان به فروش می رساند. آن جا در اکادمی کولارسی پاریس به آموختن هنر موسیقی و رسامی پرداخت و ستاره بخت او درخشان گردید، تا با محمود طرزی سفیر افغانستان در پاریس آشنا شد. افندی دو سال در عمارت سفارت مقیم گردید و به خواهش طرزی عازم افغانستان شد و تابعیت افغانستان را اختیار کرد. جناب شاه محمود وکیل بایانی نواسه (نوه) فرخ افندی که در شهر مونترال زنده گی می کند می گوید: « وقتی پدر بزرگم به افغانستان آمد در ارگ شاهی با شاه امان الله خان زندگی می کرد و به صفت استاد موسیقی در پوهنتون حربی اجرای وظیفه می نمود، بلاخره تهداب موسیقی غرب را در رادیو کابل گذاشت. کورس های موسیقی و رسامی در کابل گشود و شاگردان با استعداد و توانایی تربیت کرد که هر کدام به نوبه خود به مقام استادی رسیدند، علاوه فرخ افندی آموزش در تیاتر را نیز به جوانان شروع کرد. »

بعداً افندی به صفت استاد در مکتب صنایع مقرر شد. با سقوط دولت امانی و آغاز حکومت حبیب الله کلکانی افندی از ارگ فرار مدتی در منزل « موسیوکه » روسی که مقیم کابل بود و در دربار با او آشنا شده بود اقامت کرد و بعد از آن در یکی از سرای های کابل اتاقی به کرایه گرفت، نقاشی و موسیقی را کنار گذاشت و با استفاده از ماشین بافنده گی که با خود از فرانسه آورده بود پیراهن بافی را شروع کرده زندگی اش را می گذراند.

امیرحبیب الله کلکانی آگاه می شود که افندی ماشین کار خوبی است دو باره او را به دربار می خواهد و دستور می دهد که تمام ماشین آلات دوره امانی را جمع آورند و از آن کار گاهی بسازند و فرخ نیز به صفت استاد در کارگاه استخدام شد و شاگردانی تربیه کرد.

با روی کار آمدن دولت نادری و سقوط امیرحبیب الله کلکانی بار دیگر زندگی فرخ به خطر مواجه شد. همه مال و پول او را چپاول کردند و قصد کشتن اش را نمودند که یکی از کار گذاران مانع گردیده و گفت او خارجی است و نباید کشته شود و نجات یافت. گرسنگی و بی خانگی دو باره به سراغ فرخ آمد. در یک حادثه دیگر اقبال به او روی می آورد به مکتب صنایع کابل که دوباره گشایش یافته است مقرر می گردد و با تأسیس رادیو افغانستان در برنامه های که زنده پخش می شد ویلون و پیانو می نواخت. خانه ای نیز از خود داشت که به وی بخشیده بودند.

مرحوم افندی در کابل با دختر یکی از دوستانش ازدواج کرد. از او سه دختر و چهار پسر بجا مانده: قادر فرخ، ظاهر فرخ، نادر فرخ و ظاهر فرخ.

Fehler! Unbekannter Name für Dokument-Eigenschaft.

به صفحه قاموس بکیر افغانستان خوش آمدید

تیم بنیان گذار این قاموس آرزو دارد، داشته های این گنجینه که نمایانگر اصالت افغانستان باستان است شما را تا حد لازم مدد رساند

جمعاً ۱۴۶ آهنگ از او به یادگار مانده است. نسخه اصلی و قدیمی کتاب ترانه های کودکان بنام « قو قو قو برگ چنار» نیز توسط افندی نویشن گردیده بود.

شاگردان نامدارش، استاد سلیم سرمست، استاد ننگیالی، استاد ناله و استاد غوث الدین رسام معروف است. هنر او و ثمره کار شاگردان اش و اثرمندی اش بر هنر معاصر وطن نهایی ندارد و برای یک هنرمند چه افتخاراتی بالاتر از این می تواند وجود داشته باشد. ابتدا فعالیت های هنری را از تیاتر آغاز کرد و سپس با نواختن آلات موسیقی و کمپوز آهنگ های جدید پرداخت. سال های زیاد به حیث استاد مکتب صنایع نفیسه، رسام اردو، معلم مکتب موسیقی، رهبر کورس های موسیقی رادیو کابل و رهبر ارکستر جاز نیز ایفای وظیفه کرد. تا آخر عمرش به صفت استاد موسیقی، رسامی و آهنگ سازی به افغانستان خدمت کرد. در سال ۱۹۷۷ میلادی به علت مریضی در گذشت. روحش شاد و یادش گرامی باد.

منبع : کابل ناتھ ، همایون باختری

Fehler! Unbekannter Name für Dokument-Eigenschaft.

د پانو شمیره: له ۲ تر ۲

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلپکني د لیکنيزې بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله لیکنه له رالیرلو مخکي په خیر و لولئ